

GEOLOŠKE RAZMERE SOŠKE RAVNICE

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
NOVA GORICA
Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, 5000 Nova Gorica

Soška ravnica predstavlja najbolj vzhodni rob Furlanije in ima podobne genetske in hidrogeološke značilnosti. Skoraj v celoti jo gradijo kvartarni aluvialni sedimenti rek Ter, Idrija, Versa in Soča. Te reke so odložile grobe sedimente na stiku z ravnico in bolj drobnozrnate sedimente nižje dolvodno ter tako oblikovale dve različni območji glede na zrnavost in prepustnost sedimentov:

Visoka ravnica (gorvodno od pasu izvirov), ki jo na severu omejujejo Brda, na jugu pa Kras in jo gradijo večinoma grobozrnati in zelo prepustni sedimenti;

Nizka ravnica (dolvodno od pasu izvirov), ki jo na vzhodu omejuje Kras in na jugu morje, zgrajena pa je predvsem iz glinastih in peščeno-glinastih sedimentov z nizko ali ničelno prepustnostjo.

Visoka in Nizka ravnica sta ločeni s pasom izvirov v SZ-JV smeri. Zaradi manjšanja prepustnosti proti jugu se freatične vode v Visoki ravnici dvignejo in izvirajo v tem pasu. Razlog za tak položaj izvirov so tudi neprepustne glinaste plasti, ki zadržujejo freatične vode (Cucchi et al., 1999; Fontana, 2006).

Vse gorske reke izgubljajo velike količine vode med tokom po Visoki ravnici s precejanjem skozi rečno dno in bregove. Zato reke kot sta Ter in Idrija ostajajo suhe praktično skozi celo leto. To precejanje skupaj s padavinskimi vodami in odtokom s hribov ter kraškimi vodami iz podzemlja tvorijo freatični vodonosnik Visoke ravnice.

V Nizki ravnici je razvit kompleksni večplastni vodonosni sistem zaradi prehoda širokih leč glin od juga proti Visoki ravnici. Sestavlja ga zaporedje prekrivajočih se zaprtih in polzaprtih vodonosnikov (Vatta, 1992; Stefanini&Cucchi, 1976; Cucchi et al., 2002).

Gorvodno od pasu izvirov je zelo globok arteški ali psevdo-arteški vodonosnik (pri Špetru ob Soči, 200 m pod površjem), ki se napaja iz masiva Krasa.

Taki pogoji so prisotni v območju črpališč za goriški vodovod, kjer so lokalno prisotne vode pod pritiskom zaradi pojava vključkov konglomeratov v aluvialnih sedimentih, pa tudi v tržaškem vodovodu, kjer v vodnjakih pri Špetru ob Soči črpajo vodo iz globokih zaprtih vodonosnikov, ki so omejeni z dvema glinenima horizontoma (Cucchi et al., 1999).

Z litološkega vidika so severni hribovi zgrajeni iz laporovcev in meljevcev, ki pripadajo flišni formaciji, vzhodni del pa iz močno zakraselih apnencev planote Krasa. Aluvialni pokrov leži na apnencih ali na siliciklastičnih turbiditih. Debelina vrhnjih plast je 50-80 m. Največje debeline 200-300 m so zabeležene vzdolž linije Mariano del Friuli-Soleščan, kjer so prodni sedimenti nad kamninsko podlago. Ta se spušča strmo od severa proti jugu in proti obali je na globini 250 m (Nicolich et al., 2004). Z geofizikalnimi raziskavami je bila ugotovljena globoka zarez v kamninski podlagi pri pokritem vzhodnem robu kraške planote (300-400 m pod površjem). Je kot rečna soteska na območju med soškim Krasom in Medjo vasjo (Cucchi et al., 2002; Berlasso&Cucchi, 1991). Karbonatna kamninska podlaga izdanja pri Medji vasi in Gradišču, pri goriškem gradu in Fari pa predstavlja kamninsko podlago fliš (Vatta, 1992; Stefanini&Cucchi, 1976; Cucchi et al., 2002).

Projekt GEP Sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev
Progetto GEP finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
K R A N J

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI DI TRIESTE

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PADOVA

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!
Naložba v vašo
prihodnost!
www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale
Projekt sofinancira Evropski sklad
za regionalni razvoj

VIRI:

Berlasso G., Cucchi F. (1991), **Caratteristiche geologiche e strutturali dell Bassa Pianura Isontina (Friuli - Venezia Giulia)**. *Rend Soc Geol It*, 14:13-16.

Cucchi F., Massari G., Oberti S., Piano C. (2002), **La vulnerabilità integrata delle falde acquifere della piana isontina**. *Mem Soc Geol It*, 57:551-560.

Cucchi F., Massari G., Oberti S. (1999), **Fluttuazioni della falda freatica nell'Alta Pianura Friulana**. *Gortania - Atti Museo Friul di Storia Nat.*, 21:39-51.

Fontana A. (2006), **Evoluzione geomorfologica della bassa pianura friulana e sue relazioni con le dinamiche insediative antiche**. Udine; 2006.

Nicolich R., Della Vedova B., Giustiniani M., Fantoni R. (2004), **Carta del sottosuolo della Pianura Friulana**. *Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia - Università degli Studi di Trieste* 2004.

Stefanini S., Cucchi F. (1976), **Gli acquiferi nel sottosuolo della Provincia di Gorizia (Friuli - Venezia Giulia)**, vol. 28. Roma: Istituto di Ricerca sulle Acque.

Vatta A. (1992), **Risorse idropotabili sostitutive e di emergenza nelle Province di Trieste e Gorizia**. Trieste: UNIVERSITA' DEGLI STUDI DI TRIESTE.